

KORKUT ATA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ Uluslararası Dil, Edebiyat, Kültür, Tarih, Sanat ve Eğitim Araştırmaları Dergisi

*The Journal of International Language, Literature, Culture, History, Art and
Education Research*

Sayı/ Issue 14 (Şubat/ February 2024), s. 314-327.

Geliş Tarihi-Received: 18.01.2024

Kabul Tarihi-Accepted: 25.02.2024

Araştırma Makalesi-Research Article

ISSN: 2687-5675

DOI: 10.51531/korkutataturkiyat.1422219

Behçet Kemal Çağlar'ın Türk Spor Kurumu Dergisi'nde Yer Alan Spora İlişkin Görüşleri

Behçet Kemal Çağlar's Views about Sports in Turkish Sports Association Journal

Canan SARIYAR SEZAN*

Öz

Behçet Kemal Çağlar, Osmanlı Devleti'nin son yıllarına, Cumhuriyet'in kurulma sürecine tanıklık eden önemli edebiyatçı ve şairlerden biridir. Atatürk Şairi, Ata'nın Şairi, Devrimin Şairi olarak da bilinen Çağlar, Atatürk'e samimi ve sürekli bağlılığı ile tanınmıştır. Sanatı topluma ulaşmak için bir araç olarak görmüştür. Aynı zamanda Cumhuriyet'in onuncu yıl anısına yazılan marşın güftesini kaleme almıştır. Halkevleri müfettişliğine seçilmesinin ardından halkevlerindeki spor şubelerinin çalışmalarını da yakından takip etmiştir. Bu çalışmanın amacı, edebi alanda aktif olan Çağlar'ın çok fazla bilinmeyen yönü olan spor konusundaki düşüncelerini gözler önüne sermektir. Bu bağlamda Türk Spor Kurumu'nun yayın organı olan Türk Spor Kurumu Dergisi'nde kaleme aldığı spor konusundaki yazıları incelenmiştir. Çağlar'ın 1936-1938 yılları arasında 122 sayı olarak çıkan dergide 50'ye yakın spor ile ilgili yazısının olduğu tespit edilmiştir. Özellikle halkevlerinde aktif olarak görev yapan Çağlar, insanları spor yapmaya teşvik etmiş ve sporcu gençler yetiştirmenin milli bir dava olduğunu vurgulamıştır.

Anahtar Kelimeler: Atatürk, Behçet Kemal Çağlar, halkevleri, spor, Türk Spor Kurumu Dergisi.

Abstract

Behçet Kemal Çağlar is one of the prominent literary figures and poets who witnessed the last years of the Ottoman Empire and the establishment of the Republic. Çağlar, also known as Atatürk's Poet, Ata's Poet, Poet of the Revolution, was known for his sincerity and constant devotion to Atatürk. He apprehended art as a tool to reach society. In addition, he wrote the lyrics of the anthem written to commemorate the tenth anniversary of the Republic. After being elected as the Community Centers inspector, he closely followed the activities of the sports branches in the Community Centers. The aim of this study is to reveal the thoughts of Çağlar, who is active in the literary field, on sports, which is a quite unknown aspect of him. In this context, his articles on sports written in the Turkish Sports Association Journal, the publication of the Turkish Sports Association, were examined. It was established that Çağlar had nearly 50 sports-related articles in this journal, which was published in 122 issues between 1936 and 1938. Çağlar, who was especially active in the community centers, encouraged people to do sports and emphasized that raising young athletes was a national matter.

* Dr. Öğr. Üyesi, Batman Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, Pazarlama ve Reklamcılık, e-posta: canan.sezan@batman.edu.tr, ORCID: 0000 0002 5374 7103.

Keywords: Atatürk, Behçet Kemal Çağlar, community centers, sports, Turkish Sports Association Journal.

Giriş

Monarşiden Cumhuriyete geçişte değişimin tanığı olan Behçet Kemal Çağlar, kaleme aldığı eserlerle ve ortaya koyduğu fikirleriyle edebiyat tarihimize not düşmüş önemli bir dava adamıdır (Kurtoglu, 2023, s. 656). İçinde bulunduğu dönem onun edebi ve siyasi kişiliğinin şekillenmesinde büyük rol oynamıştır.

Çağlar, şiirlerinde ana tema olarak genellikle Atatürk, Türk Tarihi, Türk Folkloru, memleket sevgisi gibi konuları işlemiştir. Çağlar'ın spor anlayışı daha önce kendisi ile ilgili yapılan çalışmalara konu olmamıştır. Çağlar'ın Atatürk sevgisi ve onun fikirlerini benimsemesi, spor anlayışı üzerinde de etkili olmuştur. Çünkü Atatürk, Cumhuriyet'i yeni nesillere emanet etmiş, sporu da gençlerin gelişiminin ana unsuru olarak görmüştür. Kendisi de çok iyi bir sporcu olan Atatürk, spora ve sporcuya büyük önem vermiştir.

Atatürk'ün eseri olarak 1932 yılında kurulan Halkevleri, sosyal ve kültürel kalkınmaya katkı sağlamış, Cumhuriyet devrimlerinin halka yansıtılmasında ciddi bir rol oynamıştır. Halkevleri kendi içerisinde Dil-Tarih Edebiyat, Güzel Sanatlar, Temsil, Spor, İhtimai Yardım, Halk Dershaneleri ve Kurslar, Kütüphane ve Neşriyat, Köycüler, Müze ve Sergi Şubesi olarak dokuzaya ayrılmıştır. Halkevleri Spor Şubesi zihni çalıştırmasının yanında bedeni çalıştırmaya da önem vermiş, Türk gençliğinde ve Türk halkında spor ve beden hareketlerini benimsetmeyi, bunları milli bir faaliyet haline getirmeyi hedeflemiştir (Geniş, 2022, s. 26). 1935 ve 1941 yılları arasında Halkevleri Müfettişliği görevini yürüten Çağlar, Spor Şubesinin faaliyetlerini de yakından takip etmiştir. Bu bağlamda Türk Spor Kurumu'nun yayın organı olan Türk Spor Kurumu Dergisi'nde spor ile ilgili yazıları kaleme almıştır. 1936-1938 yılları arasında 122 sayı olarak yayınlanan Türk Spor Kurumu Dergisi'nde 50'ye yakın yazısı tespit edilmiştir. Fakat bu çalışmada sadece spor ile ilgili olanlara değinilmiştir. Bazı yazılarını yazı dizisi olarak yayınlamıştır. Bazıları da birbirini tekrar eden nitelikte olduğu için aralarından daha özgün olanlar seçilmiştir. Çağlar, derginin 26. sayısına kadar düzenli olarak 2. sayfada yazarken sonraki sayılarda farklı sayfalarda yer almıştır. Bu yazılarında özellikle Halkevlerinin spor şubelerindeki faaliyetleri hakkında bilgiler aktarmıştır.

Çağlar, Türk Spor Kurumu Dergisi'nde spor ile ilgili yazılar yazarken dönemin Spor Postası Gazetesi'nde Türkiye'de en fazla para kazanan makale yazarının Behçet Kemal olduğu bilgisi verilmiş ve "Hiç alakası olmadığı halde haftada bir çıkan Türk Spor Kurumu mecmuasına bir makale yazar ve ayda 120 lira alır yani makale başına 30 lira" şeklindeki eleştirilerden sonra dergide başmuharrir olarak yazı yazmayı bırakmıştır (Eken, 2020, s. 2547).

Behçet Kemal Çağlar'ın Hayatı

Behçet Kemal Çağlar, 23 Temmuz 1908'de Erzincan'ın Tepecek Köyü'nde dünyaya gelmiştir. Babası Şaban Hamdi Bey, annesi Balıkesir'in Türkmen kökenli ailelerinden Zeliha Naciye Hanım'dır. Çağlar'ın babası Şaban Hamdi Bey aldığı iyi eğitim neticesinde Orman Müfettişi olarak göreve başlamış ve Anadolu'nun dört bir yerinde görev yapmıştır (Çağlar, 1970, s. 14). Ayrıca edebiyat ve yazı işleri ile ilgilenen Çağlar'ın babası İzmir'de "Ziraat ve Ticaret" adında bir gazete çıkarmıştır. Doğduğundan itibaren böyle eğitilmiş ve edebiyat işleri ile ilgili bir baba figürü ile yetişen Çağlar'ın edebi kimliğinin oluşmasında babasının etkisi büyüktür. Babasının Bolu Ziraat memurluğuna atanması hasebiyle Çağlar'ın okul hayatı Bolu'da başlamış Konya ve Kayseri'de devam etmiştir. Babasının zorlamasıyla 1925 yılında Zonguldak Maden Mühendis Mektebi sınavını kazanmış ve 20

Haziran 1929'da istemeyerek girdiği bu bölümden ikincilik derecesini alarak mezun olmuştur (Gökşen, 1970, s. 17). Çağlar'ın öğrencilik yıllarından bahsedenler, hareketli, zeki ve ezberi kuvvetli bir çocuk olduğuna vurgu yapmışlardır (Kurtoğlu, 2023, s. 44).

Çağlar, yükseköğrenim sırasında ve mezun olduktan sonra yurt dışına çıkma fırsatı bulmuştur. İlk olarak mühendislik stajı için Belçika'ya gönderilmiş, ikinci kez de okuldan mezun olmasıyla birlikte Fransa'ya gönderilmiştir. Yurtdışında bulunma süresi kısa da olsa onun ufkunu açma ve alanıyla ilgili daha donanımlı biri olmasına vesile olmuş aynı zamanda meslek hayatında oldukça önemli bir yer ihtiva etmiştir (Ergun, 1946, s. 766). Yurt dışı incelemelerini bitirdikten sonra Ankara'da Maden Arama Enstitüsü'nde (Sanayi Vekâleti Maadin Dairesi) Merkez Mühendisi olarak göreve başlamıştır. Bu görevinin yanı sıra Ankara Erkek Lisesi'nin orta kısmında matematik dersi vermiştir (Gökşen, 1970, s. 17).

Çağlar'ın sanat hayatı lise yıllarında başlamış, edebiyat hocaları Faruk Nafiz Çamlıbel ile Eflatun Cem Güney'den etkilenmiş, Yahya Kemal Beyatlı ile Ahmet Hamdi Tanpınar'ın sohbetlerinden feyz almıştır (Gökşen, 1970, s. 74). Çağlar Ankara'da görev yaptığı sırada edebiyat ve sanata dair çalışmalarına da ağırlık vermiş ve Türk Ocağı'nda söylediği, yazdığı şiirlerle adını duyurmuştur (Çağlar, 1970, s. 15). Türk Ocakları'nın 1931'de kapanmasının ardından kurulan Halkevlerinde üretken bir şair olarak bilinen Çağlar, özellikle hitabetinin güçlü olması ile de ön plana çıkmıştır (Çağlar, 1970, s. 15).

Askerlik görevi için 1933'te İstanbul'daki Piyade Hazırlık Kıtası'na katılan Çağlar, bu tarihlerde Cumhuriyet'in Onuncu Yıl Marşı'nı hocası Faruk Nafiz Çamlıbel ile birlikte kaleme almıştır. 29 Ekim 1933 tarihinde ise tüm memlekette Onuncu Yıl Marşı okunmuştur (Kahveci, 2023, s. 19).

En büyük hayali Mustafa Kemal Atatürk'ü görmek olan Çağlar, Halkevlerinin açılışında yazdığı ve oynadığı piyesle bu hayaline kavuşmuştur. 1933 yılında Atatürk tarafından bizzat Çankaya Köşkü'ne çağrılan Çağlar, şu dizeleri kaleme almıştır:

*"Köşkündeyim nihayet; karşımda o var amma
Gözlerim kamaşıyor, bakışlarım doluyor;
Kalbim kopacak gibi çırpınıyor soluyor
Neden sonra güç halle seçiyorum yüzünü
İnsana, gökte bir şey görmüş hissi geliyor
Işık saçları geniş alnını gölgeliyor.
İnce parmaklarıyla gönül arıyor eli;
Bu bir masal adamı, bu bir insan güzeli!"* (Giritli, 1970, s. 34).

Bu buluşmanın ardından sık sık Çankaya Köşkü'ne giden Çağlar, Atatürk tarafından halk edebiyatı ve gazetecilik eğitimi almak üzere Londra Cambridge Üniversitesi'ne gönderilmiştir (Ergun, 1946, s. 766). Çağlar, Londra'dan döndükten sonra 1935 yılında Halkevleri Müfettişliği'ne atanmış ve bu görevi 1941 yılına kadar sürdürmüştür. Halkevleri Çağlar'ın yaşamında çok önemli bir yer teşkil etmiştir. Halkevlerini Türk inkılaplarını Anadolu'ya benimsetmek için bir araç olarak görmüş ve çok çalışmıştır. Fakat Atatürk'ün ölümünün ardından yerine gelen hükümete eleştirel bir tavır sergilemesi Halkevleri Müfettişliğinden alınmasına sebep olmuştur (Çağlar, 1970, s. 16). Bu görevden alındığına üzülen Çağlar, 1941 yılında gönüllü olarak ikinci defa askere yedek subay olarak gitmiştir. Askerdeyken tifoya yakalanan Çağlar, dönemin Cumhurbaşkanı İsmet İnönü tarafından ziyaret edilmiş ve bu ziyaret Çağlar'ın 1943 seçimlerinde Erzincan milletvekili olarak Meclis'e girmesine ön ayak olmuştur (Gökşen, 1970, s. 20).

7. ve 8. Dönem Erzincan Milletvekili olarak seçilen Çağlar, parlamentoda çok atılgan ve Atatürkçü kişiliğinden ödün vermeyen biri olarak tanınmıştır. İnanmadığı şeylere asla boyun eğmeyen Çağlar, her zaman memleketin yararı için çalışmıştır. Mecliste yaptığı tartışmalarla gündem olmuş ve Şemsettin Günaltay hükümetini Atatürkçülükten, Cumhuriyet ilkelerinden taviz vermekle eleştirerek 1949 yılında meclis kürsüsünde yaptığı konuşma sırasında hem partisinden hem de milletvekilliğinden istifa etmiştir (TBMM Tutanak Dergisi, D. 8, C. 16, s. 175).

Çağlar, siyasetten ayrıldıktan sonra İstanbul'a yerleşmiştir. Kendini yazarlığa ve edebi çalışmalarına adanmış Şadırvan isimli dergiyi çıkarmıştır. 1953 yılında Robert Kolej'inde edebiyat öğretmenliğe başlamış ve ölene kadar mesleğini icra etmiştir. Ayrıca TRT Yönetim Kurulu üyeliği ve başkanlığı ile birlikte İstanbul Radyosu Edebi Danışmanlığı, Türk Dil Kurumu Yönetim Kurulu üyeliği ve Akbank Danışmanlığı görevlerini yürütmüştür (Gökşen, 1970, s. 26).

Behçet Kemal Çağlar, 24 Ekim 1969 Cuma gecesi saat 21.30'da İstanbul Radyosundaki "Unutulmaz Sayfalar 'da", sonsuzluğa göçen iki yazar üzerine yaptığı konuşmanın bitiminden sonra hayata gözlerini yummuştur. Ölümü sırasında yanında bulunan Prof. Dr. Sadi Irmak, Çağlar'ın son nefesini verirken "Türk ve Müslüman olarak ölüyorum" diyerek ruhunu teslim ettiğini yazmıştır (Gökşen, 1970, s. 27). Vasiyeti üzerine Zincirlikuyu'da annesinin yanına defnedilmiştir. Mezar taşına ise yazılması için şu dörtlüğü vermiştir:

*"Toprağa kanından bir şey katıyor
Kalbi her şiirinde ayrı atıyor
Anayurdun Atatürk'ün âşığı
Behçet Kemal Çağlar burada yatıyor..."* (Gökşen, 1970, s. 28).

Türk Spor Kurumu Dergisi

Türkiye'de sporun sevk ve idaresi 1922 yılında Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (TİCİ)'nin kurulması ile başlayıp çeşitli şekillerde devam etmiştir. 16 spor kulübünün birleşerek oluşturdukları bağımsız, özerk ve yerinden yönetim anlayışına sahip TİCİ, Türk sporunun gelişmesine katkıda bulunmuş, 14 yıl süre ile Türkiye'deki beden eğitimi ve spor çalışmalarını yönetmiştir. TİCİ'nin 13 Nisan 1936 yılında toplanan VIII. Kongresinde "Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı" ismi, "Türk Spor Kurumu" olarak değiştirilmiş ve dönemin tek parti (Cumhuriyet Halk Partisi) örgütüne bağlanmıştır.

Türk Spor Kurumu (TSK), özerk bir teşkilat olup, spor yönetimini kısmen merkezileştirmiştir (Ekinci ve Serarslan, 1977, s. 75-76). TSK'nın amacı, Türkiye'de sporun milli ve fenni esaslara göre yayılmasına hizmet etmek, ayrıca temiz ahlaklı, sağlam bünyeli, vatanını ve Cumhuriyeti koruyan gençler yetiştirmektir. TSK'nın yönetmeliğindeki görev tanımı ise; sporun milli amaçlara ve teknik şartlara uygun olarak yayılması, spor bölgeleri, kulüpleri ve tesisleri kurmak, spor neşriyatını teşvik etmek ve uluslararası spor kurumları ile temas halinde olmaktır, şeklinde ifade edilmiştir (BCA, 490.01.1108.45.1).

TSK'nın yönetmeliğindeki görev tanımına uygun bir şekilde hazırlanan Türk Spor Kurumu Dergisi, Türk Spor Kurumu'nun yayın organı olarak 1936-1938 yılları arasında 122 sayı olarak yayınlanmıştır (Gökbulut, 2023, s. 134). Derginin yayın periyodu haftalıktır ve pazartesi günleri çıkartılmıştır. Sayfa sayısı genelde 16 olsa da kimi zamanlarda 24 sayfaya çıktığı olmuştur. Bazı sayılarda ise birleştirilmiş iki sayı olarak yayınlanmıştır. Siyah- beyaz renkte basılan dergi, görsel açıdan fotoğraflarla zenginleştirilmiştir. Derginin müdürü Nasuhi Baydar, derginin Umumi Neşriyatı İdare

Yazı İşleri Müdürlüğü görevini ise Nizamettin Kırşan yürütmüştür. Ulus Basımevinde basılan derginin fiyatı 5 kuruştur. Ayrıca abonelik hizmeti de vererek seneliği 250 kuruş, 6 aylığı ise 130 kuruş olarak duyurulmuştur. Adres ve iletişim bilgileri her sayıda verilmiştir. Derginin yazarları arasında spor konusunda uzman isimler Selim Sırrı Tarcan, Vildan Aşir Savaşır, Nizamettin Kırşan gibi ünlü kişilerin yanında birçok yerli yabancı yazarlara da yer verilmiştir.

Türk Spor Kurumu Dergisi ilk sayısını Haziran 1936'da çıkarmıştır. İlk sayısında çıkış amacını "Maksadımız" isimli başlıkla şu şekilde belirtmiştir:

"Yurdu kurtaran Ulu Önder Atatürk'ün istiklalimizi tevdi etmiş olduğu Türk Gençliği, bu değeri ölçülmez vediayi koruyabilecek iktidara sahip, şuurlu bir sporcu gençlik birliği halinde geliştirmek vazifesini de üzerine almıştır. Türk Spor Kurumu; bu vazifesini yaparken memlekette teknik icaplara uygun zevkli bir spor faaliyeti uyandırmaya çalışacak ve bu faaliyetin, ahlaklı ve vatansever Türk Gençliği için milli vasıfları haiz olmasını temine ehemmiyetle uğraşacaktır. Türk Spor Kurumu Dergisi Atatürk gençliğinin dergisi olmaya liyakat kazanmak gururu içinde çalışacaktır." (T.S.K. Dergisi, 29.06.1936, s. 3).

Türk Spor Kurumu, dönemindeki bazı olumsuzluklar sebebiyle feshedilmiş ve yerine 1938 yılında 3530 sayılı kanunla Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü kurulmuştur (Sümer, 1990, s. 199). Akabinde Türk Spor Kurumu Dergisi, 1938 yılı Kasım ayındaki 122. sayısı ile yayın hayatına veda etmiştir.

Behçet Kemal Çağlar'ın Türk Spor Kurumu Dergisi'ndeki Yazılarında Spora İlişkin Görüşleri

Behçet Kemal Çağlar, Türk Spor Kurumu Dergisi'ndeki ilk yazısını "İngiltere Üniversite Gençliğinde Spor" başlığıyla derginin 3. sayısında kaleme almıştır. Burada İngiltere'deki üniversitelerin spora verdiği öneme değinerek üniversitelerin öğrencilerini spora nasıl teşvik ettiğini anlatmıştır. Yazısında, *"İngiltere'de her öğrenci spor yapmak zorundadır. Spor yapmayan öğrenci miskin, sünepe sayılır ve arkadaşları dahi onunla dalga geçer. İngiltere'de öğrenci demek sporcu demektir. Bir kimseye kibar olması, vatansever ve karakter sahibi olması söyleneceği zaman "be a sport" haydi sporcu ol denir"* diyerek İngiltere'nin spora ne kadar değer verdiğini dile getirmiştir. (Çağlar, 13.07.1936, s. 2). Çağlar'ın bu sözleri Atatürk'ün spor hakkındaki düşünceleri ile aynı doğrultudadır:

"Bütün millet ve memleket evlatlarını sportmen yapabilmek için sarf edilen çalışmanın ehemmiyet ve kutsiyeti aynı derecede kıymetli ve mühimdir."

"Spordan yoksun olan bir gençlik, nasıl ki vatan müdafaası sırasında etkili olamıyorsa, insan denen varlığın kafa yapısı da ne derece tekâmül ederse etsin, bedeni inkişafı noksan ve yetersiz olursa, o vücut o kafayı ileri götüremez, taşıyamaz." (Ünver, 2004, s. 170-171).

Derginin 4. sayısında yine İngiltere gençleri için spor konusuna değinen Çağlar, İngiltere'de, bizdeki cephe arkadaşı, sınıf arkadaşı, ülkü arkadaşı hatta dindaş, vatandaş sözleri kadar tesirli ve nüfuzlu bir terkip vardır: Spor arkadaşı. (Çağlar, 20.07.1936, s. 2). Bu iki yazı dizisinden hareketle Çağlar'ın aslında İngiltere'nin spor konusuna verdiği önemi anlatarak Türkiye ile bir karşılaştırma yaptığı göze çarpmaktadır. Aynı dönemlerde sporun öncü isimlerinden olan Selim Sırrı Tarcan ve Vildan Aşir Savaşır da sporda hedeflenen yerde olunmadığını gösteren yazılar yayınlamıştır (Geri ve Sezan, 2021, Sezan, 2023). Çağlar, "Spor Safına Gönüllü Kaydolmak Gerek" başlığını verdiği yazısında sporun memleket için ve vatani bir vazife olduğunu, herhangi bir spor kulübüne üye olmanın yurt uğruna bir savaşa gönüllü katılmak kadar kutsal olduğunu vurgulamıştır (Çağlar, 20.07.1936, s. 2).

Dergide iki sayı üst üste İngiltere sporu ile ilgili yazılar yazan Çağlar'a tepkiler gelmiş olacak ki derginin beşinci sayısında bu konuya bir açıklık getirmiştir. İngiltere'nin spora verdiği önemi abartmadığını, orada yaşayıp gördüklerini yayınlayarak ispat etmeye çalışmıştır (Çağlar, 27.07.1936, s. 13).

Türk Spor Kurumu, Türkiye'de sporun örgütlenmesi konusunda ciddi bir rol üstlenmiştir. Türk Spor Kurumu'nun yayın organı olan dergide Çağlar, bu kurumun ülkede spor konusunda güzel işlere imza atacağına kanaatindedir. Türk Spor Kurumu'nun yeni nizamnamesinde her vilayetin bir spor bölgesi olduğu ve bu doğrultuda her vilayette kulüpler açıldıkça Türk gençliğinin bu teşkilatlara katılacağını şu sözlerle ifade etmiştir:

"Hangi vilâyetimizin gençliği, kendilerine toplanmaları için bina temin etmek, ilk fırsatta saha yapmak, teşebbüslerini elden geldiği kadar korumak için bir milli ve becerikli teşekkül görür de toparlanmaz? Hangi Türk genci, kendi çevresinde "Gençlik yok mu? Sualini sorduracak ve dudak büktürecek bir lakaytlık gösterir? Spor hareketi olmayan yerde gençlik hareketi yoktur denirse mübalâğa edilmiş olmayacağını Türk gencine anlatmaya lüzum yoktur sanırız." (Çağlar, 27.07.1936, s. 2).

Çağlar'a göre spor, Türk Spor Kurumu'nun istediği ve yayılıp kökleşmesine çalıştığı şekilde bu memlekette mutlaka tutunacaktır. Türk Spor Kurumu'nun üzerine düşeni yaptığının bir kanıtı olarak İstanbul'da yapılan Moda Kayık Yarışlarını örnek göstermiştir: *"Bütün İstanbul halkı, Moda açıklarında, yarışların yapılacağı yerin iki tarafında kayıklar, mavnalar, gemiler ve yatlarla, en büyüğünden ve aziz misafirinden en küçüğüne ve en yaşlısına gelene kadar yarışta hazır bulundu. Taymis sularında yapılan meşhur Cambridge - Oxford yarışlarını görmüş olanlara onları bile aratmayacak olan bir nizam ve heyecanla yapılmış olan bu spor yarışları, talebe, asker, kulüpçü; sporla uğraşan her meslek ve her yaştaki Türkü bilfiil harekete getirdiği ve spora sevk edip bağladığı için istediğimiz gibi şümüllü ve faydalı bir spor tezahürüydü ve onun için halkın da bu kadar candan alâka ve rağbetini kazandı."* (Çağlar, 14.09.1936, s. 2).

Çağlar için Halkevlerinin faaliyetleri son derece önemlidir. Çünkü halkevleri 1932 yılında Türk milletini ideale bağlı ve bilinçli bir halk kütlesi olarak yetiştirmek için kurulmuştur (Tuğluoğlu, 2005, s. 113). Çağlar, halkevleri açılırken toplanan heyete dâhil olmuştur. Hatta burada ilk oynanan piyes ise kendi eseri olan Çoban'dır (Ergun, 1946, s. 766). Çağlar, 1935 yılında Halkevleri Müfettişliği 'ne atanıp 1941 yılına kadar bu vazifeyi layıkıyla sürdürmüştür (Gökşen, 1970, s. 19). Ayrıca 1935 yılında Halkevleri ismini verdiği bir kitap yayınlamıştır. Kitap 10 bölümden oluşup 65. sayfadan 81. Sayfaya kadar halkevlerinin spor şubeleri hakkında detaylı bilgilere yer vermiştir. Spor şubelerinin gerekliliği hakkında kitabında şu ifadeleri kullanmıştır:

"Halkevlerinin çalışmaları arasında sporun ehemmiyetli bir yer alması gerekti. Memlekete spor yeni girmişti, lüks ve fantezi gibi telakki edildiği oluyor yahut fertlerin ve heveskârların işi sayılıyordu. Sporu memleketin kültürfizik davası olarak ele almak, ulusal spor meselesini ortaya koymak Türk gençliğinde ve Türk halkında spora ve beden hareketlerine sevgi ve ilgi uyandırmak, sporu ananeleştirmek, kitle hareketi yapmak ancak bu sayede mümkün olacaktı ve sporun bu şekilde telakki edilmesinin spor faaliyetlerinin bu görüş içinde inkişafının memleket için kat'i bir zaruret olduğu meydanda idi.

Halkevleri memlekette gençlik ve halk kuvvetlerinin en doğru bir muvazenesini ve en hayırlı inkişafını beden ruh ve kafa gelişmelerinin bir arada olmasına ve bir tempoda ilerlemesine bağlı görmekte idi ve sporun yalnız gençlere mahsus bir eğlence halinde telakki edilmesinin bir an evvel önüne geçmek lazımdı. Türk cemiyetinin 19. asır başlangıcına kadar gürbüz adamlar yetiştirdiğini kendi tarihlerimiz kadar garp malumat ve masallarından da öğrenebilirdik.

Fakat 19. asırdan sonra gelen nesillerin vücutları gittikçe bozulmuş Anadolu'da saltanat devrinin bakımsız ve sağlıksız kalmış köylerden her devirde tabiat ile en çok kapalı havada kafa çalışmaları yapan insanlarla dolu şehirler kadar, bizde her yerde spor gıda ve hava gibi bir ihtiyaçtı. Biz sporu bir marifet gibi yapmaktan önce bir hayal bir vazife, bir içtimai icap diye yapmaya mecburduk" diyerek spor şubelerinin gerekliliğini dile getirmiştir (Çağlar, 1935, s. 66-67).

Çağlar, Türk Spor Kurumu Dergisi'nde halkevlerinin spor konusundaki faaliyetlerinden bahsetmiştir. Dergi'nin 6. sayısında "Memlekette spor" başlığı altında aynı okuma seferberliği, dil seferberliği gibi memlekette de bir spor seferberliğine ihtiyaç vardır demiştir. Sporu, fertlerin kafasını ve ruhunu geliştirmek böylelikle millete ve memlekete yararlı bireyler yetiştirmek olarak yorumlamıştır. Halkevlerinin spor şubelerinin bu amaca hizmet ettiğini şu sözlerle vurgulamıştır:

"Halkevlere spor şubelerinden birçoklarının memleketin spor davasına adanmış hizmet ettikleri görülmektedir. Bazı küçük şehirlerimizde bile öyle Halkevi spor şubeleri vardır ki 159 kişi bir arada hemen her gün beden hareketleri yapmakta, haftada bir iki defa spor hareketleri uyandırmaktadır. Birçok Halkevlerinin spor şubeleri, ulusal sporları, ananeleşmiş ve ulus içinde kendiliğinden ustaları yetişmekte olan sporları ihya etmekte, teşvik etmektedirler. Birçok Halkevlerinin bisikletçileri, henüz trenle, kamyonla filân gidilemeyen yerlere bisikletlerine atlayarak gitmekte, oralandaki köylülere kitap ve ilâç yetiştirmektedirler. Biz Halkevi spor şubelerini, sporu kulüpçülük havasından kurtaran memleketçilik atmosferine sokan, sporcu gençleri sık sık çatısı altında toplayarak gelişmekte olan vücutların ruhlarını ve kafalarını da ülkü ve bilgi ile inkişaf ettirmeye çabalayan ulusal ve kutsal yerler sayıyoruz." (Çağlar, 03.08.1936, s. 2).

Çağlar, halkevlerinin spor şubelerinin çalışmalarına dergide sıklıkla yer vermiştir. Dergide bu konu üzerinde özellikle durmasının sebebini ise aynı şeyleri tekrar etmekten ziyade spor şubelerinin çehresini ve verimini okuyucuya anlatmak diye açıklamıştır. Ayrıca bu şubelerin isimlerini de tek tek sıralamıştır: "spor hareket ve faaliyetini bir şahsî marifet ve bir nevi lüks olmaktan çıkarıp kitleye mal etmek ve muhitinde spor zevk ve ihtiyacını uyandırmak yolunda makul çareler bulan Halkevleri arasında: Beyoğlu, Uşak, Ankara, Ordu, Mersin, Giresun, Beşiktaş, Denizli, Antalya, Adana, Balıkesir, Bursa, Bartın, Samsun, Şehremini Bandırma, Siirt, Sivas, Mardin, Diyarbakır, Devereke, İnegöl, Bitlis, Aydın, Boyabat, Zile, Sandıklı, Malatya, Ayancık, Karahisar, Kars, Tire, Düzce, Çarşamba, Burdur, Mudurnu, Ş. Kırşehir, Alanya, Zonguldak, Muğla ve Nazilli Halkevlerini başta sayabiliriz. Her Halkevi bu cephede az çok varlık göstermiş bulunmaktadır. Yeni aldıkları teşebbüsler ve giriştikleri inşalarla muvaffakiyetli bir âtiye namzet olan Elaziz, Eminönü, Kadıköy, Harput, Maraş, Manisa, Rize, Sinop, Yalvaç Halkevleri spor şubeleri de bunlar arasında sayılabilir." (Çağlar, 22.03.1937, s. 2)

Bunların yanı sıra bazı halkevlerinin faaliyetlerini de aylık rapor halinde dergiye yansıtmıştır. Örneğin Beyoğlu Halkevinin iki aylık faaliyeti şu şekilde aktarılmıştır:

Temmuz çalışmaları: Salon faaliyeti az olmuştur. Deniz kenarlarına yürüyüşler yapılarak muhtelif mahallerde yüzme talimleri yapılmıştır. Salon ve bahçede serbest jimnastikler yapılmış, yeni teşkil olunan basketbol küçük takımı yaz çalışmalarına başlamıştır. Bu ay zarfında bayanlar için jimnastik dersleri verilmeğe başlanmıştır.

Ağustos çalışmaları: Deniz kenarlarına yürüyüşler ve idmanlarına devam olunmuştur. Salon ve bahçede serbest jimnastik faaliyetlerine devam edilmiştir. Bayanlar jimnastik dersleri almışlardır. Olimpiyattan dönen güreşçilerimiz şerefine Taksim Stadyumunda onurlama töreni yapılmıştır. Güreşçilerimiz halka takdim olunmuştur. Dünya birincisi Yaşara altın, dünya üçüncüsü Ahmet'e gümüş ve diğerlerine de bronz madalyalar verilmiştir. Birkaç gösteriş idman müsabakaları yapılarak merasime nihayet verilmiştir. Bu törene on bin kişi iştirak etmiştir. Askeri mektepler, turnuvalarına devam ettiler. Mühendis mektebi T. Y. Y. Kurtuluş kulübüyle, Barkosba kulübü salonumuzda idman yaptılar. İstanbul birincilikleri basketbol turnuvası hazırlıklarına

başlandı. Halkevleri buldukları yerlerin spor bölgeleri ve ajanlar ile el ele vererek Türkiye'deki spor hareketi istediğimiz ölçüde yapmaya geliştirmeye ve kökleştirmeye muvaffak olacakları ümidini gün geçtikçe kuvvetlendirmektedirler (Çağlar, 22.03.1937, s. 2).

Çağlar için halkevlerinin spor şubeleri, büyük yurt hizmetinin ifası için Türk Spor Kurumu ile el ele vererek kuruma girmiş veya girmemiş spor kulüplerinin gelişme, ilerleme ve yayılmasına ön ayak olmaya başlamıştır. Ayrıca halkevleri için spor, gencin, yaşlının sağlık durumunun düzelmesi, sağlık neşesinin artması, çalışan Türk'ün iş veriminin fazlalaşması ve bunlardan daha evvel de her Türk'ün yurdunu korumak için muhtaç olduğu kudreti elde etmesi, gözü peklige, dayanıklılığa kavuşması için bir yol demektir (Çağlar, 29.03.1937, s. 2-3).

1936 yılı Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı'nın yerini Türk Spor Kurumu'na bıraktığı yıldır. Aynı yıl Berlin'de düzenlenen XI. Yaz Olimpiyat Oyunları'na katılan Türkiye'ye ilk altın madalyayı getiren sporcu Yaşar Erkan'dır. 61 kiloda grekoromen stilde yarışan ve Olimpiyat Şampiyonluğu'nu kazanan Yaşar Erkan, bayrağımızı ilk kez birincilik direğine çektiler İstiklal marşımızı dinletmiştir. Bu başarı karşısında Atatürk Yaşar Erkan'a telgraf çekerek kutlamış ve Türk Spor tarihine adının yazıldığını bildirmiştir (Güven, 1990, s. 645). Çağlar, bu galibiyeti Türk Spor Kurumu Dergi 'sine taşımış "Yaşar'ın zaferi ve spor telakkimiz" başlığı ile birlikte "Türk'ün barışseverliğini, Türk'ün dürüstlüğü, darp-ı mesel yapmak temayülünde olduğu bu günlerde zaten dünya hafızasına ezelden mal olmuş "Türk gibi kuvvetli, misalini yeniden hatırlatmak ve yeniden tekrarlatmak suretiyle göğsümüzü kabartan Yaşar'ın kazandığı spor zaferini tebrik ederiz." cümleleri ile Yaşar Erkan'ı tebrik etmiştir. Çağlar, Türk Spor Kurumu sayesinde ülkenin daha nice başarılar imza atacağından umutludur. Bunu şu sözlerinden anlamak mümkündür: "Spor davamız yeni bir istikamet almak üzeredir. Daha çok genç olan Türk Spor Kurumu, inkılâp atmosferi ve disiplin ruhu ile hazırlanmış yeni nizamnamesine uygun yeni talimatnameler ve programlarla Türk, sporuna bir Türk işi ve eseri denilmeye lâyık canlılığı ve düzeni verecektir. Gelecek Olimpiyatlarda on on beş Yaşar'ımızı birden alkışlamak imkânına kavuşacağız." (Çağlar, 17.08.1936, s. 2).

Çağlar'ın spor anlayışına göre sporun geleneksel hale getirilmesi gerekir. Çünkü olimpiyatlarda alınan her derece güreş branşından kazanılmıştır. Güreşte ön safa gelinmesinin sebebi ise güreş konusunda köklü ve geleneksel bir politikanın takip edilmesidir. Yani güreşin millete mal olmuş bir spor olmasıdır. Fakat aynı başarıyı diğer branşlarda da göstermek gereklidir. Türk Spor Kurumu'nun da bu başarıyı sağlayacağına inanmakta ve ulusal spor terbiyesini bütün alanlarda göstereceğini düşünmektedir (Çağlar, 31.08.1936, s. 2).

Çağlar'a göre spor, sadece olimpiyatlarda başarı kazanmak için yapılmamalıdır. "Spor belki başka ülkeler için lüks olabilir fakat bizim ülkemiz için ihtiyaçtır" der. Çünkü "Sarı ve korkunç yüzüyle sıtma Anadolu'da baş göstermiş ve karınları davul, kolları dal çocukların türemesine sebep olmuştur. Arkasından yurdun yeni baştan inşasına girişen yeni neslin insanı burada kapalı havada çalıştıran hayat tarzı gelmiştir. Bu sebeptir ki: Bizde spor, şehirde yaşayanlar kadar kırdan yaşayanlar için de lâzımdır. Her Türk'ün spor yapması boynunun borcudur diyerek 19. asırdan sonra nesillerin vücudunun bozulduğuna dikkat çekmiştir" (Çağlar, 31.08.1936, s. 2). Buradan hareketle Çağlar, herkesin spor yapmakla mükellef olduğunu dile getirmiştir (Çağlar, 05.10.1936, s. 2)

Türk basınında sporla ilgili ilkyazı Ali Ferruh Bey tarafından yazılmıştır. Servet-i Fünun Dergisi'nde 14 Mart 1981 yılında yayınlanan ilkyazının konusu eskrimdir. İlk spor dergisini Burhan Felek "futbol" adıyla çıkarmış, ardından da Selim Sırrı Tarcan "Terbiye ve Oyun" isimli dergiyi çıkarmıştır. Daha sonra zamanının en iyi futbol hakemlerinden biri olan İzzet Muhiddin (Apak), çalışmakta olduğu "Haber" isimli akşam gazetesinin son

sayfasını tamamen spora ayırmış ve günümüze kadar gelen bir sistemin kurucusu ve öncüsü olmuştur. Bu uygulamayla birlikte “gazeteleri arka sayfalarından okuma” alışkanlığı da başlamıştır. Böylece 1930’lu yıllardan sonra spor konusunda profesyonel yazarlar ortaya çıkmıştır (İnce, 2017, s. 551). 1930’lu yıllarda spor basınında, Türk spor, Olimpiyat, Top, Spor Postası, Kırmızı Beyaz, Türk Spor Kurumu, Sarı Lacivert, Havacılık ve Spor, Beden Terbiyesi ve Spor ile Okul Spor gibi dergi ve gazeteler yerini almıştır (Eken, 2020, s. 2537). Çağlar, Türk sporunun gelişip ve yayılmasında bu dergi ve gazete sayılarının artarak dağılık olan spor neşriyatlarının programlaştırılması gerektiğinin altını çizerek şu sözlerle ifade etmiştir:

“Türkiye Cumhuriyeti matbuatının memleketin hem sıhhati, hem müdafaası, hem kültürü bakımından hayati bir iş olan spor meselesi etrafında derli toplu, temkinli ve şuurlu, devamlı ve isabetli neşriyatını görmek yalnız bu davaların gönüllülerini değil, bütün memleket münevverlerini sevindiren bir hadise olacaktır.” (Çağlar, 21.09.1936, s. 2).

Çağlar için 19 Mayıs'ın önemi büyüktür. Ona göre “19 Mayıs, bir dava ve maksat için en önemli yoldur. İstikbal, cumhuriyet ve inkılaplar, hepsi 19 Mayıs'ın eseridir. 19 Mayıs günü başlanan ve şimdi dünyanın hayran bakışları önünde ufukları kucaklayan ve göklere değen eserin emanet edildiği gençliğin en iyi, en gürbüz ve en dürüst yetişmesi için açılan savaşın bayramı ve başlangıcıdır, Sporcu gençlik! Günlerin eşsiz manası ve tarihî değeri üzerinde durunuz ve saflarında yer aldığınız dâvanın millet ve devletçe ne derece hayatî telâkki edildiğini bir daha kavrayınız. Spor yaparken sade bir eğlence değil, bir millî vazife yaptığınızı ve bir millî vazife yapmış olmak için hevesinizi ve hareketinizi millete mal edilmiş bir iş haline sokmak mecburiyetinde olduğunuzu düşününüz. Ferdin eğlencesi değil milletin sporculuğu... Atatürk'ün sporcu çocukları; Atatürk'ün Samsun'a ayak bastığı bu büyük günün yıl dönümünde, yürüdüğünüz yolun bütün milletçe yürünmesi lâzım bir yol olduğunu bir daha düşünün ve bir daha etrafınıza hatırlatın. Bayramınız kutlu olsun...” (Çağlar, 10.05.1937, s. 2). Sözleri ile geleceğin umudu olarak gördüğü gençlerin bayramını kutlamıştır.

Sonuç

Türk edebiyatının en tanınmış şairlerinden biri olan Behçet Kemal Çağlar, düşünce ve yaşayış olarak Atatürk'ün izinden gitmiştir. Özellikle 10. Yıl Marşı'nı yazdıktan sonra kendisini sanatın ve davanın adamı olarak görmüş, hep aynı yolda ilerleyerek kimseye boyun eğmemiştir. Şiirlerinde her zaman Atatürk, vatan ve millet kavramlarını işlemiştir.

Çağlar, Halkevlerine müfettiş olarak atanmasıyla memleket işlerine daha yoğun mesai harcamış, edebi ve siyasi kişiliğinin yanı sıra spor hakkındaki düşünceleri de ön plana çıkmıştır. Sporun merkezi olarak örgütlenmesinde önemli bir rol oynayan ve Türk Spor Kurumu'nun yayın organı olan Türk Spor Kurumu Dergisi'nde başmuharrir olarak yazılar yazmıştır. Çağlar'a göre; Türk Spor Kurumu, temiz ahlâklı, yüksek karakterli, sağlam bünyeli, daima canlı ve şevkli, nefsine ve ulusuna inancı pek, Türk devrimini, cumhuriyetini ve bütün erginlik şartlar ile yurdu korumayı en üstün amaç bilen ve bu uğurda bütün varlıklarını vermeye hazır olan, bir spor gençliği yetiştirmeyi kendisine gaye edinmiş bir müessesedir. Türk Spor Kurumu Dergisi 'de bu amaca hizmet etmelidir. Bu kapsamda halkevi spor şubeleri, Türk Spor Kurumu ile el ele vererek yurtda kitle sporunun yayılmasını sağlamıştır.

Çağlar, yazılarında Türk sporuna katkı sağlamanın Türk gencinin bir borcu olduğunu vurgulamıştır. Çünkü ona göre, Atatürk'ün ulvi emanetini taşıyabilmek için vücudun, karakterin ve kafanın birbirinden sağlam olması gerekir. Her ulusal kurum gibi Türk Spor Kurumu'nun da Türk gençliğine güvenerek kurulduğuna dikkat çekmiştir.

Çağlar'a göre spor, toplumsal bir işlev olarak kültürel gelişime de katkı sağlamıştır. Çünkü sporun sağlıklı, güzel görümlü genç nesiller yetiştirmenin yanı sıra

insanları bir araya getirme gibi bir özelliği vardır. Aynı zamanda bir disiplin ve otoriteye bağlı olarak yapılan sporlar da toplumsal manada bir bütünlük oluşturmuştur. Çağlar'ın üzerinde durduğu en önemli noktalardan biri de sporun sadece belirli bir kitle tarafından yapılmaması gerektiğidir. Hem ülkenin geleceği hem de nesillerin devamı için spor yapmayı her Türk gencinin görevi olarak görmüş ve özellikle bizim ülkemizde spor yapmanın lüksten ziyade ihtiyaç olduğunun altını çizmiştir.

Çağlar, Türk sporunun yaygınlaşmasında spor basınının çok önemli bir yer teşkil ettiğini savunmuştur. Bu bağlamda Türk Spor Kurumu Dergisi'nin dönemin şartları içerisinde spor adına büyük bir boşluğu doldurduğuna inanmış ve yazılarında çoğu kez bu derginin yayınlanmasından dolayı mutluluk duyduğunu belirtmiştir.

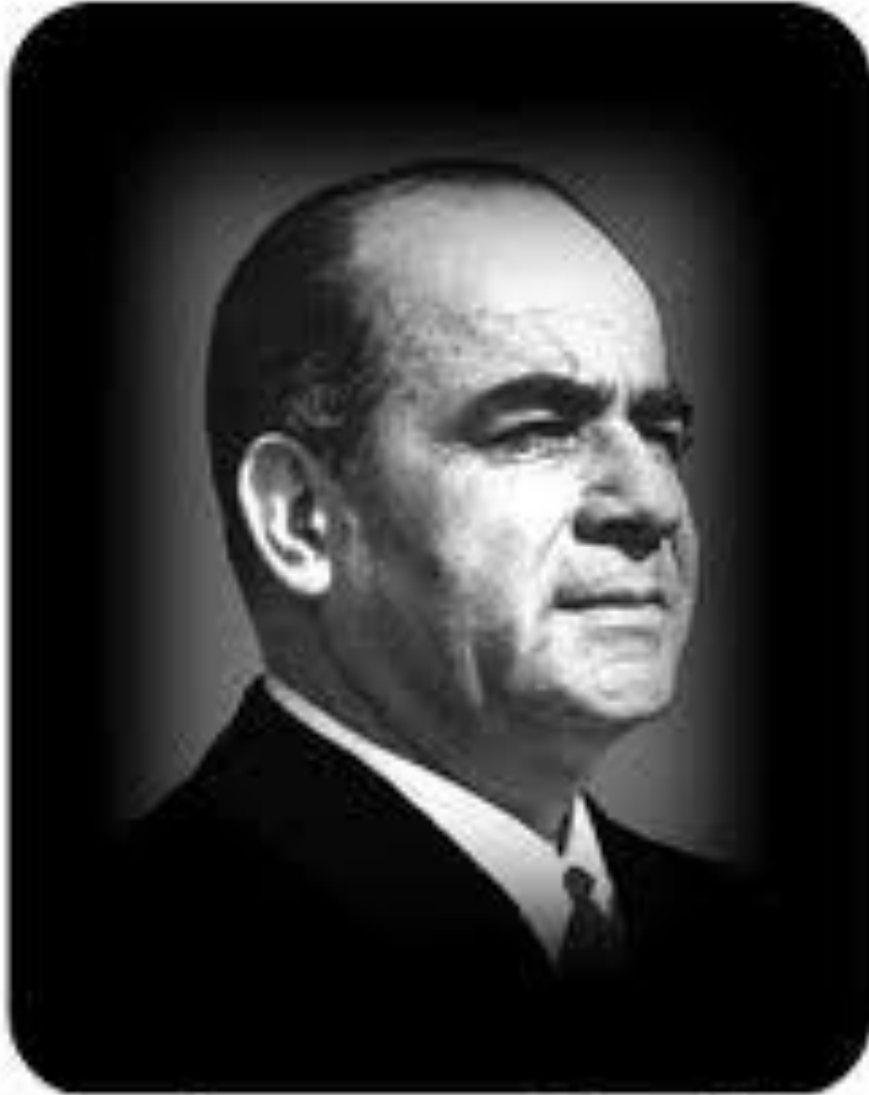
Kaynakça

- BCA. (1936). Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı. Cumhuriyet Arşivi. 490.01.1108.45.1
- Çağlar, B. K. (1935). *Halkevleri*. Ankara: CHP.
- Çağlar, B. K. (1936.05.10). Sporla Mükellefiz. *Türk Spor Kurumu Dergisi*, 2.
- Çağlar, B. K. (1936.07.09). Spor: Lüks Değil İhtiyaç. *Türk Spor Kurumu Dergisi*, 2.
- Çağlar, B. K. (1936.07.13). İngiltere Üniversite Gençliğinde Spor. *Türk Spor Kurumu Dergisi*, 2.
- Çağlar, B. K. (1936.07.20). İngiliz Genci Ruh Sıhhatını da Spora Borçludur. *Türk Spor Kurumu Dergisi*, 2.
- Çağlar, B. K. (1936.07.27). Spor Safına Gönüllü Kaydolmak Gerek. *Türk Spor Kurumu Dergisi*, 2-13.
- Çağlar, B. K. (1936.08.03). İngiltere Üniversite Gençliğinde Spor. *Türk Spor Kurumu Dergisi*, 2.
- Çağlar, B. K. (1936.08.17). Yaşarın Zaferi ve Spor Telakkimiz. *Türk Spor Kurumu Dergisi*, 2.
- Çağlar, B. K. (1936.08.31). Sporun Ananeleştirilmesi Gerektir. *Türk Spor Kurumu Dergisi*, 2.
- Çağlar, B. K. (1936.09.14). Spora Alaka. *Türk Spor Kurumu Dergisi*, 2.
- Çağlar, B. K. (1936.09.21). Spor Davamızda Elele. *Türk Spor Kurumu Dergisi*, 2.
- Çağlar, B. K. (1937.03.22). Halkevlerinde Spor Çalışmaları. *Türk Spor Kurumu Dergisi*, 2.
- Çağlar, B. K. (1937.03.29). Halkevleri ve Spor. *Türk Spor Kurumu Dergisi*, 2.
- Çağlar, B. K. (1937.05.10). 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı. *Türk Spor Kurumu Dergisi*, 2.
- Çağlar, B. K. (1955). *Dolmabahçe'den Anıtkabre*. İstanbul: Sel Yayınları.
- Çağlar, F. (1970). Behçet Kemal Çağlar'ın Biyografisi. *Kıbrıs Bülteni*, 7, 13-18.
- Eken, F. (2020). İlk Resmi Spor Dergisi: Türk Spor Kurumu Dergisi'ne Bir Bakış (1936-1938). *Belgi*, 2(20), 2537-2552.
- Ergun, S. N. (1946). *Türk Şairleri*. İstanbul: Bozkurt Matbaası.
- Geniş, K. C. (2022). İzmir Merkez ve İlçe Halkevlerinin Spor Şubelerine Yapılan Yardımlara Dair Kayıtlar (1940-1949). *Atatürk Dergisi*, 11(1), 24-33.

- Geri, S., Sarıyar, Sezan, C. (2021). Spor Tarihinde Öncü Bir İsim: Selim Sırrı Tarcan'ın Kadın Gazetesindeki Yazıları. *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15(1), 141-153.
- Giritli, İ. (1970). Atatürkçü Çağlar'ı Anış. *K.M.Y.K Kıbrıs Bülteni Yayını*, 5(10-12), 33-37.
- Gökbulut, G. (2023). *Cumhuriyet'in Resmi İdeolojisinin İnşasında Türk Spor Kurumu Dergisi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacı Bayram Veli Üniversitesi.
- Gökşen, E. N. (1970). *Behçet Kemal Çağlar*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Güven, Ö. (1990). Atatürk ve Güreş. *Erdem*, 6(18), 625-658.
- İnce, M. (2017). Türk Spor Basınında Asparagas Haber ve Spor Ekonomisine Etkileri. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 547-563.
- Kahveci, D. (2023). *Behçet Kemal Çağlar'ın Eserlerinde Atatürk İmgesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Kurtoğlu, Ünal. (2023). Behçet Kemal Çağlar'ın Sanatında Halaskâr Gazi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 635-658.
- Sarıyar, Sezan. C. (2023). Spor Tarihine Bir Katkı: Akis Dergisinde Vildan Aşır Savaşır ve Spor Hakkındaki Tenkitleri. *Yalova Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2(3), 231-244.
- Sümer, R. (1990). *Sporda Demokrasi: Türkiye'de Spor Federasyonlarının Tarihsel Gelişimi*. Ankara: Şafak Matbaacılık.
- TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem: 8, C. 16, Toplantı: 3, Birleşim: 36, 175.
- Tuğluoğlu, F. (2005). Türkiye'de Halkçılık İdeolojisi ve Halkevleri. *Erdem*, 42, 101-118.
- Ünver, D. (2004). Atatürk ve Spor. *BAL-TAM/Türklük Bilgisi*, 1, 167-172.

Ekler

Ek.1. Behçet Kemal Çağlar'ın Fotoğrafları, Kerkük Gazetesi, 5 Ağustos 2020.

Behçet Kemal Çağlar

Ek. 2. Türk Spor Kurumu Dergisi, 29.06.1936, Sayı 1.

Ek. 3. Behçet Kemal Çağlar'ın başyazısından bir örnek. TSK Dergisi, 05.04.1937.

Türk Spor Kurumu Dergisi

1937/40

<p>ABONESİ: Seneligi 250 Kuruş. 6 aylığı 130 - SAYISI: Her yerde 5 -</p>	<p>İDARE YERİ Ankara, Yenigehir Necatî Bey Cad. No. 39. Türk Spor Kurumu Genel Merkezi Telefon: 2405, 1002, 3879</p>	<p>MÜDÜRÜ: Nasuhi BAYDAR Umumi neşriyatı idare eden Yazı İşleri Müdürü Nisametî KIRŞAN Basıldığı yer ULUS Basımevi</p>
--	---	---

Halkevleri ve spor

Geçen sayıdan devam

İl ve ilçelerinde spor kulüpleri evvelden mevcut olan Halkevleri onların birbirleriyle daha kardeşçe temaslarını temin etmek, sporun bir sakat rekabet vesilesi olmasını önleyerek bir kaynaşma çaresi olmasına delalet etmek yolunu tutmuşlardır; toplantı yeri olmaları kulüplere çatıları altında yer vermişlerdir. Buldukları yerlerde henüz federe edilmemiş bir kaç spor teşekkülünü kuvvetlerin boş yere dağılmamasını, çarışmanın toplu ve verimli olmasını teminen Halkevlerinin çatısı altında kaynaştıran, onları bir arada yuğurup geliştirerek bir veya iki mükemmel ve federe edilmeğe değer kulüp meydana getiren Halkevleri çok olmuştur: Düzece, Mersin, Gümüşane, Afyon, Uzunköprü, Kars, Samsun, Halkevleri gibi, Sivas, Aydın, Kırklareli, Halkevlerinin spor şubeleri de çevrelerindeki kulüpleri federe edilmeğe değer seviyeye yükseltmeğe muvaffak olmuşlardır.

Çevrelerinde hiç spor teşekkülü bulunmayan Halkevleri ise oralarda spor aşkının ve kabiliyetinin değil ancak sadece teşkilâtının yokluğuna hükmetmişler, azimli çalışmalarla birer ikişer spor yurdu kurmanın kolayını bulmuşlardır. Mardin, Maraş, Kandıra, İğdir, Bolu, Yozgat Halkevleri gibi Tokat ve Kayseri spor şubeleri, illerinde henüz kurulmamış olan spor bölgesinin kurulmasına amil olmuşlardır. Yeni spor kurumu nizamnamesi her Vilâyeti bir spor bölgesi saymış ve bu suretle Halkevlerinin böyle yardımlarını beklemekte bulunmuştur.

Memlekette en kolay inkişafı mümkün görülen spor heveslileri arasında teşekkülü en çok tehâlükle beklenen bir spor şubesi çalışan kulüpler de meydana getirilmiştir. Adana, Sivas, Uşak, Niğde, Alâşehir, Alanya, Tokat birer atlî spor kulübü veya kolu meydana getiren Halkevleri arasındadır. Gaziantep Halkevi bir atlet grubu yetiştirmiştir. Bartın, Bergama, Silvan, ve Düzece vesair Halkevleri birer futbol ve voleybol takımları yetiştirmişlerdir ve bunlara yaptıkları ekzersizlerle muhiite spor fikir ve hevesini uyandırmaya çalışmışlardır.

BİR çok Halkevleri bizde ananalemiş spor nevelerile: güreşle, kalkanla, ciritle, atıcılıkla yeniden uğraşmışlar, onları teşkilatlandırmışlar yarış ve gezilerini programa ve nizama koymuşlardır. Bursa, Mersin, Trabzon, Maraş, Samsun, Kütahya, Çorlu, Kırklareli, Kastamonu spor kulüplerinin faaliyetlerinden ayrı güreş müsabakaları tertip etmişler, güreş dersleri vermişler güreş alanları hazırlamışlardır. Bursa Halkevi kalkan oyununda yeni elemanlar yetiştirmiş ve bir gösteri yapsın diye Ankaraya yollamıştır. İnegöl Halkevide bu sporun ihyasına önem vermektedir. Çorum, Uşak, Denizli, Yozgat, Adana, Erzurum Halkevleri ciridin bugünkü spor şartları içinde inkişafına çalışmaktadırlar, Beyoğlu Halkevi Bayburttan gelen 13 ciritleci ile iki cirit oyunu yaptırmış ve 3500 kişinin seyrettiği bu oyunlar İstanbulda millî spora bir yeni alâka uyandırmıştır. Tokat, Tekirdağ, Siirt, Milas Halkevlerinin spor şubeleri gibi üyelerine muntazam atış talimleri yaptıran Halkevleride vardır.

MEMLEKETİN her köşesinde bir devamlı eğlence ve bir anana olarak devam eden avcılığın ihyası değil ancak tanzimli bu millî sporumuzun derhal bütün memleket miqyasında yeniden yayılmasına ön ayak olmuş, bir çok yerlerde süreklilik avlarına çıkılmaya, avcılar bayramı yapılmaya, bu işe köyler dekatistirmeye başlanmıştır. Avkara Halkevinin 87 kişilik avcı kolu her hafta ava çıkmaktadır. Uşak, Ço-